

Betrouwbare bescherming

Vaccinatiegids voor
de hondeneigenaar

Goed beschermd naar buiten

Inleiding

Honden worden als zeer gewaardeerde huisgenoten gezien. Geen wonder dus dat aan voeding en verzorging veel tijd, aandacht en energie wordt besteed. Ook de fabrikanten van diergeneesmiddelen besteden veel tijd en energie aan de ontwikkeling van steeds betere diergeneesmiddelen voor honden.

Toch zijn er nog steeds ziekten waartegen geen goede medicijnen bestaan en die dus niet of niet goed behandeld kunnen worden. Gelukkig is het mogelijk honden tegen de meest gevaarlijke en besmettelijke ziekten te laten vaccineren. Deze brochure geeft je meer informatie over de achtergronden van vaccinaties bij honden.

Inhoud

Vaccineren	5
Vaccinatieschema	5
Combinatie van vaccins?	6
Wat betekent dit nu voor je pup?	6
Wat betekent dit nu voor je hond?	7
Ziekten waartegen gevaccineerd kan worden met Nobivac® hondenvaccins	9
Hondenziekte (distemper)	9
• Algemeen	9
• Vaccinatie	9
Parvo	9
• Algemeen	9
• Vaccinatie	10
Besmettelijke leverziekte (hepatitis)	10
• Algemeen	10
• Vaccinatie	10
Leptospirose (waaronder ziekte van Weil)	11
• Algemeen	11
• Vaccinatie	11
Besmettelijke hondenhoest (BHH)	12
• Algemeen	12
• Vaccinatie	12
Hondsdolheid (rabiës)	12
• Algemeen	12
• Oudere honden	13
Antwoorden op de meest gestelde vragen	15
Advies vaccinatieschema's	18

Vaccineren

Als je hond wordt gevaccineerd, zal het afweerapparaat van je hond daarop reageren door afweerstoffen te maken tegen de ziekte waartegen is gevaccineerd. Maar de hond zal ook geheugencellen aanmaken en celgebonden afweer opbouwen. Een vaccinatie zorgt dus voor de opbouw van bescherming (via antistoffen en afweercellen) tegenover een bepaalde ziekteverwekker. Omdat het vaccin (verzwakte) levende of gedode ziekteverwekkers bevat, zal een hond van de vaccinatie niet ziek worden.

Vaccinatieschema

Wanneer is de eerste vaccinatie nodig en wanneer de herhalingsvaccinaties?

Het beste tijdstip voor een vaccinatie hangt af van verschillende factoren:

- Bepaalde ziekten komen vooral bij jonge honden voor, andere bij honden van elke leeftijd.
- Bij pups is het immuunsysteem nog niet volwassen en daardoor reageren ze anders op vaccins dan volwassen dieren. Herhaling van vaccinaties is vaker nodig.
- Pups worden gedurende de eerste weken beschermd door antilichamen (afweerstoffen) verkregen via de moedermelk.
- Er bestaan verschillen tussen ziekten. Tegen hondenziekte, parvo, leverziekte (adeno) en rabiës ontstaat een betere en langdurigere bescherming na vaccinatie dan tegen leptospirose en besmettelijke hondenhoest.
- Er bestaan ook verschillen tussen de eigenschappen van de verschillende vaccins.
- Onder bepaalde omstandigheden (pension, tentoonstelling, hondenschool) bestaat een grotere kans op besmetting.

Dit zijn allemaal redenen waarom het niet mogelijk is één, alles omvattend, vaccinatieadvies te geven. Je dierenarts kent de situatie waarin je hond verkeert, maar vooral ook de eigenschappen van de vaccins waarmee wordt gewerkt. Bespreek daarom met je dierenarts welke vaccinaties belangrijk zijn voor je hond en op welke tijdstippen (i.v.m. vakantie naar het buitenland, pension enz.) de vaccinaties het best kunnen worden gegeven.

Combinatie van vaccins?

Het aantal ziekten waartegen gevaccineerd kan worden neemt steeds meer toe. Gelukkig kunnen vaccins tegen verschillende ziekteverwekkers vaak worden gecombineerd. Hierdoor is het mogelijk de hond met één prik tegen meerdere ziekteverwekkers te beschermen.

Voordat vaccins mogen worden gecombineerd, wordt door de fabrikant eerst onderzocht of het afweersysteem van de hond even goed op de combinatie reageert als op de afzonderlijke vaccins. Het is vanzelfsprekend dat daarbij ook goed wordt gelet op de veiligheid voor de hond.

Wat betekent dit nu voor je pup?

Na de geboorte krijgt een pup met de eerste moedermelk afweerstoffen (maternale immuniteit) tegen de belangrijkste hondenziekten. De hoogte van deze bescherming wordt onder andere bepaald door de vaccinatiestatus van de teef. Deze afweerstoffen beschermen de pup gedurende zijn eerste levensweken, maar zij worden langzaam afgebroken. Daarom is het belangrijk dat een pup vanaf de leeftijd van 6 weken gevaccineerd wordt, zodat hij zelf antistoffen, geheugencellen en celgebonden immuniteit op gaat bouwen. Als een pup ongeveer 6 weken oud is, zal de fokker een afspraak maken met de dierenarts voor zijn eerste vaccinatie. Dit is voor de dierenarts een geschikt moment om de gezondheid van een pup te controleren. Ook is het wettelijk verplicht dat een pup wordt gechipt en geregistreerd voordat hij verkocht wordt. Chipnummer en vaccinatie worden genoteerd in het dierenpaspoort, dat verplicht is voor elke pup.

Meestal komt een pup op een leeftijd van 8 weken bij jou, als zijn nieuwe eigenaar, terecht. Bij volgende bezoeken aan de dierenarts moet je het dierenpaspoort steeds meenemen. Op 8-9 weken leeftijd moet een pup zijn 2de pupvaccinatie hebben en op 12-13 weken leeftijd zijn 3de en laatste pupvaccinatie. De basisvaccinatie wordt afgerond met een vaccinatie tussen de 6 en 12 maanden leeftijd.

Deze vaccinatie-afspraken bieden een uitstekende gelegenheid om met je dierenarts een aantal zaken door te spreken zoals ontworming, vlooienbestrijding, voeding, sterilisatie of castratie en uiteraard de herhalingsvaccinaties.

Wat betekent dit nu voor je hond?

Sommige mensen denken dat volwassen honden geen herhalingsvaccinaties nodig hebben. Maar herhalingsvaccinaties zijn wel degelijk van belang om de bescherming op een hoog peil te houden. Echter, er hoeft niet jaarlijks tegen alle ziekten gevaccineerd te worden. Tegen leptospirose en besmettelijke hondenhoest moet wel jaarlijks gevaccineerd worden. Tegen hondenziekte, parvo en hepatitis volstaat hervaccinatie om de 3 jaar. Sommige honden gaan tijdens de vakantie in een pension of zij mogen mee naar het buitenland. In beide gevallen is het nodig dat de hond een geldige vaccinatie heeft tegen hondsdolheid (rabiës) en/of besmettelijke hondenhoest.

Ziekten waartegen gevaccineerd kan worden met Nobivac® hondenvaccins

Hondenziekte (distemper)

Algemeen

Hondenziekte komt het meest voor bij jonge dieren. Niet alleen honden, maar ook wolven, fretten en nertsen zijn er gevoelig voor. De ziekte openbaart zich door de verschijnselen koorts, ontsteking van oogleden en neusslijmvlies, hoesten, diarree, soms door aantasting van het zenuwstelsel en soms door een verdikking van de hoorblaas op de neus en de voetzolen. Meestal zijn de dieren erg ziek. Zij kunnen, zelfs ondanks een goede behandeling, doodgaan. Veel honden worden tegen hondenziekte gevaccineerd, waardoor het aantal ziektegevallen sterk is afgenomen. De laatste jaren zijn in een aantal Europese landen uitbraken van hondenziekte gemeld. Hondenziekte wordt vooral via direct contact overgebracht en het hondenziektevirus overleeft relatief kort in de omgeving.

Vaccinatie

Fokkers en asiels zijn wettelijk verplicht honden vóór de leeftijd van 7 weken tegen hondenziekte te laten vaccineren. Om een goede weerstand te krijgen is het belangrijk dat uw hond als pup twee keer tegen hondenziekte wordt gevaccineerd. Daarna is het voldoende als deze vaccinatie elke 3 jaar wordt herhaald.

Parvo

Algemeen

Het woord parvo betekent klein. Het parvovirus is ten opzichte van veel andere virussen erg klein. Dat kan niet gezegd worden van het ziekteverwekkend vermogen van dit virus en evenmin van de mogelijkheid op overleving in de omgeving. Het feit dat het parvovirus een jaar in de omgeving kan overleven en bestand is tegen de meeste schoonmaakmiddelen (chloor is een uitzondering), maakt dat de verspreiding van het virus moeilijk onder controle te houden is.

Een parvovirusbesmetting bij de hond wordt gekenmerkt door het optreden van ernstige, bloederige diarree en braken. Dit leidt tot verlies van (veel) vocht waardoor uitdroging ontstaat. Tevens gaat een parvo-infectie gepaard met een sterk afgenomen afweer tegen andere ziekten.

Parvo-infecties komen vooral bij jonge dieren voor. De behandeling van een parvo-infectie is moeilijk en erg arbeidsintensief. Zelfs bij een goede behandeling is het lang niet zeker dat de patiënt herstelt.

Vaccinatie

Omdat vooral jonge dieren gevoelig zijn, is een vroege vaccinatie belangrijk. Fokkers en asiels zijn wettelijk verplicht alle honden vóór de leeftijd van 7 weken tegen parvo te laten vaccineren.

Omdat op de leeftijd van 6 weken een aantal pups niet (voldoende) op de vaccinatie reageert, dient rond de leeftijd van 9 en 12 weken een herhalingsvaccinatie tegen parvo plaats te vinden. Vervolgens vaccineren tussen de 6 en 12 maanden en daarna is het voldoende als deze vaccinatie elke 3 jaar plaatsvindt.

Uiteraard kan je dierenarts van dit vaccinatieschema afwijken op grond van de omstandigheden waarin je huisdier verkeert, de leeftijd waarop het dier wordt aangeboden en op grond van de vaccinaties die je hond eerder heeft gekregen.

Besmettelijke leverziekte (hepatitis)

Algemeen

Besmettelijke leverziekte wordt veroorzaakt door een adenovirus dat in het lichaam allerlei schadelijke effecten veroorzaakt. Het belangrijkste effect is ontsteking van de lever. De ziekteverschijnselen zijn niet altijd even duidelijk, waardoor het meestal nodig is laboratoriumonderzoek uit te voeren om de diagnose te stellen.

De ziekte kan bij dieren van alle leeftijden voorkomen. Soms is het verloop mild, in andere gevallen worden dieren ernstig ziek en kunnen ze sterven.

Vaccinatie

Leverziekte komt in Nederland niet zo vaak voor. Een eenmalige vaccinatie op de leeftijd van 12-13 weken gevolgd door een herhalingsvaccinatie op de leeftijd van 6 tot 12 maanden kan voldoende zijn. Daarna is het belangrijk dat er elke 3 jaar wordt gevaccineerd (de zogenaamde boostervaccinatie).

Leptospirose (waaronder ziekte van Weil)

Algemeen

Leptospirose wordt vaak ten onrechte de ziekte van Weil genoemd. De ziekte van Weil is de bekendste variant en wordt voornamelijk verspreid via ratten. Maar er zijn meerdere varianten van leptospirose die ook door andere (knaag)dieren (bijv. muizen, koeien, paarden, honden) worden overgebracht. Deze ziekte wordt veroorzaakt door een spiraalvormige bacterie (leptospiren) die via de urine van besmette dieren in de omgeving komt en daar maandenlang kan overleven. Het is ook een ziekte die op de mens kan worden overgedragen. Een ziekte die van dier op mens kan worden overgedragen noemt men een zoönose.

Een hond kan besmet worden door het drinken uit een plas water, het eten van gras of door te zwemmen in besmet water. De leptospiren dringen dan via de slijmvliezen of via wondjes het lichaam van de hond binnen. Leptospirose is een gevaarlijke ziekte die in een vroeg stadium moeilijk te herkennen is, omdat het vage algemene symptomen zoals braken, koorts, slecht eten of kreupelheid geeft. In sommige gevallen blijft het bij deze symptomen, maar als de leptospiren vanuit het bloed naar de organen gaan, kunnen ze de nieren en de lever aantasten. Een hond met leptospirose heeft intensieve medische zorg nodig (soms zelfs nierdialyse). Bij honden (en mensen) kan een ernstige leptospirose-infectie een dodelijke afloop hebben.

Vaccinatie

Om een goede bescherming tegen leptospirose te krijgen, is het belangrijk dat een pup een tweevoudige vaccinatie krijgt op 8-9 en op 12-13 weken leeftijd. De vaccinatie kan worden gecombineerd met de vaccinatie tegen hondenziekte, parvo en besmettelijke leverziekte. Om de bescherming op peil te houden, is het advies om je hond jaarlijks te laten vaccineren.

Belangrijk om te weten: als de laatste vaccinatie tegen leptospirose bij een volwassen hond meer dan 15 maanden geleden is, dan moet de hond weer opnieuw een tweevoudige vaccinatie krijgen.

Besmettelijke hondenhoest (BHH)

Algemeen

Besmettelijke hondenhoest, vroeger kennelhoest genoemd, wordt veroorzaakt door een combinatie van factoren. Naast virussen en bacteriën spelen ook stress, hygiëne en huisvesting een rol. De belangrijkste verwekkers zijn de bacterie *Bordetella bronchiseptica* (Bb) en het Para-influenzavirus (Pi).

Besmettelijke hondenhoest uit zich door een droge, harde hoest. Ook kunnen lange hoestbuien voorkomen die gepaard gaan met kokhalzen of braken. Het hoesten kan soms wekenlang aanhouden met als risico dat het chronisch wordt of dat longontsteking als complicatie kan optreden. Vooral pups of oudere en zwakke dieren hebben hier een grotere kans op.

De verwekkers van besmettelijke hondenhoest liggen overal op de loer en een hond loopt risico wanneer deze regelmatig in contact komt met andere honden (uitlaatveldjes, populaire wandelplaatsen, hondenscholen, hondenshows en trimsalons). Een hond die besmettelijke hondenhoest heeft gehad, kan nog wekenlang besmettelijk blijven voor andere honden.

Vaccinatie

Het is van belang je hond goed te vaccineren tegen de belangrijkste virale (Para-influenza) en bacteriële (*Bordetella bronchiseptica*) verwekkers van besmettelijke hondenhoest. Voor pups is het extra belangrijk dat zij gevaccineerd zijn tegen besmettelijke hondenhoest, omdat het voor de socialisatie van pups essentieel is dat zij veelvuldig contact hebben met andere honden. Er zijn vaccins beschikbaar voor pups waarmee ze met een enkelvoudige vaccinatie gedurende een jaar beschermd zijn. Overleg met je dierenarts.

Hondsdolheid (rabiës)

Algemeen

Rabiës is de Latijnse naam voor hondsdolheid. In Nederland komt rabiës gelukkig niet voor, maar in een aantal Europese landen is het nog wel een probleem. Dieren en mensen gaan vrijwel zonder uitzondering dood binnen 7 dagen nadat de eerste verschijnselen zich openbaren. De tijd tussen besmetting en het ontstaan van verschijnselen kan echter maanden in beslag nemen. Hondsdolheid tast de hersenen aan. Honden en vossen met rabiës vertonen een ander gedrag dan ze voorheen hadden. De klassieke verschijnselen zoals agressie en watervrees komen echter lang niet altijd voor.

De laatste jaren is bekend geworden dat rabiës ook bij een bepaalde soort vleermuis (Laatvlieger) voorkomt. Dit is niet het klassieke rabiësvirus, dat in veel landen bij honden en bij vossen voorkomt, maar het European Bat Lyssa Virus (EBLV). Het kan een zelfde ziektebeeld veroorzaken als het klassieke rabiësvirus. Daarom geldt: blijf van dode vleermuizen af!

Pups die in Europa de grens overgaan, moeten altijd gevaccineerd zijn tegen hondsdolheid. Echter, volgens de wetgeving mag de vaccinatie tegen hondsdolheid pas gegeven worden vanaf de leeftijd van 12 weken. Daar komt bovendien een wachttermijn van 3 weken bij voordat de vaccinatie geldig is. Hierdoor is het niet mogelijk om binnen Europa te reizen met een pup jonger dan 15 weken.

Belangrijk: wil je je hond meenemen naar het buitenland, informeer dan tijdig bij je dierenarts naar de eisen.

Oudere honden

Is je pup eenmaal gevaccineerd, dan is het goede nieuws dat jaarlijks vaccineren tegen hondsdolheid niet nodig is. Onverwacht een uitje over de grens? Deze maand of pas over anderhalf jaar? Dat maakt niet meer uit; je huisdier kan gewoon gezellig mee. Slechts eens per drie jaar hervaccineren en je hond is altijd klaar voor vertrek.

Antwoorden op de meest gestelde vragen

1 Is de bescherming na vaccinatie 100%?

Nee, er bestaan geen vaccins -tegen geen enkele ziekte- die 100% van de dieren kunnen beschermen. Soms omdat er sprake is van meerdere varianten van een ziekteverwekker (bijvoorbeeld leptospirose), waardoor vaccinatie geen 100% bescherming geeft. Maar er zullen ook honden zijn die na een vaccinatie een minder goede weerstand opbouwen of zelfs helemaal geen weerstand opbouwen. Gelukkig zijn dat er maar heel weinig.

2 Bestaat er verschil in weerstandsopbouw na vaccinatie tegen verschillende ziekten?

- Ja, tegen hondenziekte, parvo, leverziekte en rabiës is de weerstandsopbouw veel beter en langduriger dan bijvoorbeeld tegen leptospirose of besmettelijke hondenhoest (BHH). Daarom is jaarlijkse vaccinatie tegen BHH en leptospirose nodig, terwijl tegen hondenziekte, parvo, leverziekte en rabiës een driejaarlijkse vaccinatie voldoende is.
- Er is ook een verschil tussen pups en volwassen honden. Bij pups is sprake van een minder ontwikkeld afweersysteem, waardoor een minder goede weerstandsopbouw plaatsvindt. Ook zijn bij pups vaak nog afweerstoffen aanwezig (maternale immuniteit) die zij via de melk van hun moeder hebben gekregen. Deze afweerstoffen kunnen de weerstandsopbouw na vaccinatie remmen. Daarom is het belangrijk dat een pup volgens schema wordt gevaccineerd, zodat een pup zo snel mogelijk zelf immuniteit opbouwt.
- Voor een goede weerstandsopbouw is het nodig dat honden op het moment van de vaccinatie gezond zijn. Aanwezigheid van ziekten, worminfecties en/of incomplete voeding kunnen een verminderde weerstandsopbouw tot gevolg hebben.

3 Kan een hond na een vaccinatie klachten krijgen?

Een hond kan inderdaad na een vaccinatie milde klachten krijgen, zoals pijn of zwelling op de plek van de prik. Soms zullen honden, met name pups, na een vaccinatie gedurende korte tijd wat slomer zijn. Dit is een teken dat het vaccin zijn werk doet en het lichaam druk bezig is met het opbouwen van afweer. In zeldzame gevallen kan een hond een allergische reactie vertonen op een vaccinatie. Als je hond na vaccinatie echt ziek wordt, is het verstandig contact met je dierenarts op te nemen.

4 **Is een vaccinatie pijnlijk voor de hond?**

Ja, net als bij mensen kan zowel de prik als de injectievloeistof een kortdurende pijnprikkel geven. Echter, de reactie verschilt per dier. De ene hond reageert nauwelijks, terwijl de andere hond duidelijk laat merken de vaccinatie niet op prijs te stellen. Onzekerheid en angst voor de vreemde dierenartsomgeving zullen hierbij zeker een rol spelen. Ook de opstelling van jou als eigenaar kan van belang zijn; ben je zelf bang voor een prik? Laat dan iemand anders met je hond naar het spreekuur gaan die die angst niet heeft.

5 **Waarom moeten honden, in tegenstelling tot mensen, gedurende hun hele leven jaarlijks gevaccineerd worden?**

Zowel bij mensen als bij honden bestaat er voor verschillende ziekten een verschil in de beschermingsduur na vaccinatie. Bij mensen geeft de DKTP-vaccinatie een goede en meerjarige bescherming, maar de griepvaccinatie moet jaarlijks worden herhaald. Voor honden geeft vaccinatie tegen hondenziekte, parvo, leverziekte en rabiës een goede en langdurige bescherming, maar de leptospirose- en BHH-vaccinatie moeten jaarlijks herhaald worden. Dus ook een hond hoeft niet elk jaar tegen alle ziekten gevaccineerd te worden. Verder zijn de hygiënische omstandigheden waaronder honden leven anders dan mensen. Honden komen bijvoorbeeld veelvuldig in contact met uitwerpselen van andere dieren en daardoor ook in contact met ziekteverwekkers.

6 **Mijn buren laten hun hond nooit vaccineren en dat gaat ook goed. Waarom zou ik mijn hond nog laten vaccineren?**

Inderdaad komt het voor dat dieren die niet (regelmatig) worden gevaccineerd toch gezond blijven. Helaas gebeurt het daarentegen maar al te vaak dat ongevaccineerde honden wél ziek worden en soms zelfs doodgaan. Die gevallen hangt men liever niet aan de grote klok, dus die berichten hoor je minder. De kans dat een ongevaccineerde hond ziek wordt, hangt af van de kans op besmetting.

Zo zal een hond die geen contact heeft met soortgenoten minder kans op besmetting hebben. Honden die regelmatig in contact komen met soortgenoten of uitgelaten worden op plaatsen waar vaker honden komen, hebben een grotere kans op besmetting. In de praktijk zullen de meeste honden regelmatig met andere honden in contact komen bij het uitlaten. Daarom is het verstandig je hond regelmatig te laten vaccineren.

7 In advertenties van pups op Marktplaats staat vaak: 'gevaccineerd en ontwormd'. Betekent dit dat de hond niet meer gevaccineerd hoeft te worden?

Nee. Dit betekent alleen dat de pup één of meer vaccinaties heeft gehad en één of meerdere keren ontwormd is. Afhankelijk van de leeftijd van de hond en het soort vaccinatie kan de gegeven vaccinatie al dan niet voldoende bescherming geven. Om hierover meer duidelijkheid te krijgen, is het verstandig met het dierenpaspoort naar je eigen dierenarts te gaan. Ontworming dient bij jonge dieren met grote regelmaat plaats te vinden tot de leeftijd van 6 maanden.

WIST JE DAT: alle pups verplicht gechipt moeten worden en in het bezit moeten zijn van een dierenpaspoort voordat ze mogen worden verkocht?

8 Wat is een titerbepaling?

Een titerbepaling is een bloedonderzoek om te kijken of een hond (na vaccinatie) voldoende antilichamen heeft aangemaakt.

9 Kun je bij een pup ook een titerbepaling doen?

Ja, maar een titerbepaling kan de standaard pupvaccinaties niet vervangen. Titerbepaling kan worden ingezet om te controleren of een pup voldoende antilichamen heeft aangemaakt vanaf 4 weken na de laatste pupvaccinatie.

10 Kun je bij volwassen honden niet beter titeren in plaats van vaccineren?

Nee, zo simpel is het niet. Uit wetenschappelijk onderzoek is gebleken dat vaccinatie tegen parvo, hondenziekte en besmettelijke leverziekte niet elk jaar nodig is. Daarom wordt tegen deze ziekten nog maar eens in de drie jaar gevaccineerd. Bij sommige honden zou deze periode misschien zelfs nog langer kunnen zijn. Het is mogelijk om te laten onderzoeken of je hond nog voldoende bescherming heeft met een titerbepaling.

Voor leptospirose en besmettelijke hondenhoest is bekend dat de bescherming nooit langer dan 1 jaar aanhoudt en dus is het uitstellen van de jaarlijkse vaccinatie geen optie.

Advies vaccinatieschema's

Er zijn vaccins beschikbaar tegen de volgende ziekten:

- D : Distemper of hondenziekte
- H : Hepatitis of besmettelijke leverziekte
- P : Parvo
- L : Leptospirose (waaronder ziekte van Weil)
- R : Rabiës of hondsdolheid
- BHH : Besmettelijke hondenhoest

Advies basisvaccinatieschema

Leeftijd	Vaccin
6 weken	DP
8 - 9 weken	P + L + BHH
12-13 weken	DHP + L
6-12 maanden	DHP + L + BHH
• Rabiësvaccinatie vanaf 12 weken.	

Waarom besmettelijke hondenhoest standaard in de basisvaccinatie?

- Pups zijn gevoeliger voor besmettelijke hondenhoest en ook voor eventuele complicaties zoals bronchopneumonie/chronische keelklachten.
- Voor een goede socialisatie van een pup is hond-hond contact belangrijk en daardoor loopt een pup een verhoogd risico.
- Na het doormaken van een besmettelijke hondenhoest infectie blijft een hond lange tijd besmettelijk.
- Het advies is dat een pup na besmetting met besmettelijke hondenhoest 6 weken niet naar de hondenschool mag.

Advies jaarlijks vaccinatieschema

Leeftijd	Vaccin
2e jaar	L + BHH
3e jaar	L + BHH
4e jaar	DHP + L + BHH
5e jaar	L + BHH
6e jaar	L + BHH
7e jaar	DHP + L + BHH
8e jaar	L + BHH enz.

- Rabiësvaccinatie (indien nodig) om de 3 jaar herhalen.

Waarom volwassen honden vaccineren tegen besmettelijke hondenhoest?

- Besmettelijke hondenhoest treedt op na direct of indirect contact met andere honden.
- Besmettelijke hondenhoest wordt niet alleen overgedragen in kennels (pensions), maar ook:
  - op populaire wandelplaatsen
  - op shows
  - op hondenscholen
  - op uitlaatweides
  - tijdens meegaan met uitlaatservices
- Bescherming tegen besmettelijke hondenhoest is het hele jaar door dus belangrijk.

www.bravehector.com